

Archeologienota met beperkte samenstelling

Antwerpen Scheldekaaien –
Kaaimuurstabilisatie Nieuw Zuid Deel 2 -
Aanpassing

Deel 2: Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies.....	2
2.1.1	Potentieel op kennisvermeerdering	2
2.1.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	3

1 Administratieve gegevens

Algemeen

Naam site	Antwerpen Scheldekaaien – Kaaimuurstabilisatie Nieuw Zuid deel 2 - Aanpassing
Ligging	D'Herbouvillekaai, 2000 Antwerpen
Kadaster	Antwerpen, Afdeling Antwerpen, Sectie I, 2665/2A (deel), 2704/3, openbaar domein
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0665
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (2021 ^E 321)
Bewaarplaats archief	/

Actoren

Auteur	Emmy Van Laere
Betrokken actoren	/
Betrokken derden	/

Plangebied

Oppervlakte plangebied	51471 m ²
Kartering gewestplan	Recreatiegebieden en infrastructuur

2 Gemotiveerd advies

Gezien de opzet van de Archeologienota met beperkte samenstelling voor het plangebied Antwerpen Scheldekaaien – Kaaimuurstabilisatie Nieuw Zuid Deel 2 Aanpassing kan er besloten worden dat binnen het onderzoeksterrein geen verdere kenniswinst vergaard kan worden.

Impactanalyse

De sloopwerken en uitgravingen hebben een aanzienlijke oppervlakte en volume. Echter vinden deze ingrepen allen plaats in reeds sterk geroerde en verstoorde ondergrond. Bijgevolg is er geen nieuwe impact op het bodemarchief.

2.1.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Om het potentieel op kennisvermeerdering in te schatten, wordt gekeken naar de impact van de werken en de reeds uitgevoerde werken ter hoogte van het plangebied.

- Een eerste verstoring doet zich voor wanneer de Scheldekaaien op het einde van de 19^e eeuw rechtgetrokken werden in twee delen, respectievelijk het noordelijke en zuidelijke deel.
- Uit een boring van 1886, voor de aanvang van de geplande werken voor de aanleg van de kaaien, kon de natuurlijke bodemopbouw bepaald worden. Deze bestond uit leemhoudend zand tot 1 m diepte, gevolgd door groen zand tot 3 m diepte, gevolgd door zeer hard groen zand tot 5.5 m diepte. Tussen 5.5 m en 7 m werd zand en schelp aangetroffen. Vanaf 7 m werd de Boomse klei aangeboord. De overige boringen die na deze datum uitgevoerd werden tonen allemaal een verstoring tot minstens 7 m diepte.
- Het plangebied zelf is gelegen aan de D'Herbouvillekaai en de Ledeganckkaai. Het plangebied kan verder worden onderverdeeld in vier grote structuren. Respectievelijk het kanaal der krijgsgronden of krijgskanaal (KDK), de inham van de krijgsvlotbrug (IKV), de kaaimuur afwaarts (KA) en de caisson nummer 14 en 15. Een bijkomende structuur die gesloopt zal worden is de waterkeringsmuur op de dijk. Deze constructies werden tussen 1897 en 1903 gebouwd. De aanleg van deze constructies hebben de oorspronkelijke bodemopbouw volledig verstoord tot in de Boomse klei.
- Na de aanleg van de eerste constructies werden al snel weer nieuwe aanpassingen gedaan. Deze veranderingen deden zich voor in 1905, 1913 en tussen 1915 en 1918. In 1920 werd de stutkist geplaatst ter hoogte van de caissons. Verder werden nog hulpconstructies geplaatst om de kofferdam in de Schelde te Heien.
- Ter hoogte van het Kanaal der Krijgsgronden werden ook tal van veranderingen doorgevoerd. Zo werd bij de bouw van de Kennedytunnel het dak en de kaaimuren tot 2m onder maaiveld weggebroken. Een muur werd geplaatst ter afsluiting en aangevuld tussen de kaaimuren. Achter het resterende deel van het krijgskanaal werd een inspectieput gebouwd. In 1987 werd opnieuw een deel van het dak van het kanaal weggenomen voor het plaatsen van de toegangsbrug tot het RORO ponton.
- Net onder de bovenste asfaltverharding zijn tal van nutsleidingen aanwezig.
- De geplande werken zijn nodig om de kaaimuur te stabiliseren aangezien deze nu aan het scheuren zijn. Deze werken zullen allen plaatsvinden binnen het gabarit van de bestaande verstoring. De werken omvatten de sloop van bestaande structuren en nadien uitgravingen. De sloop omvat al de bestaande delen en deze worden nadien in een bredere zone uitgegraven. De uitgravingen bevinden zich allen in een geroerde ondergrond. Enkel de diepwand zal een verstoring veroorzaken tot in de Boomse klei.

Concluderend kan gesteld worden dat de werken in het verleden de ondergrond in het plangebied volledig geroerd hebben. De bijkomende stabilisatiewerken (sloop en uitgraving) zullen geen nieuwe verstoring van het bodemarchief veroorzaken. Indien er ooit archeologie aanwezig was binnen de contouren van het plangebied werd deze volledig vernietigd door de aanleg van de bovenvermelde constructies.

2.1.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹ is er voldoende informatie over de afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is niet aangewezen.

¹ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020 fig.3